

B. Analýza podpory VaV z veřejných prostředků

Rada pro výzkum a vývoj podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, zpracovává m.j. návrhy střednědobého výhledu podpory výzkumu a vývoje a návrhy celkových výdajů na výzkum a vývoj jednotlivých rozpočtových kapitol a návrh jejich rozdělení. V rámci výkonu těchto působností Rada pro výzkum a vývoj ve spolupráci s Ministerstvem financí shromažďuje, analyzuje a interpretuje údaje o střednědobých výhledech výdajů a státních rozpočtech za jednotlivé roky.

Předkládaná analýza VaV v této části navazuje na analýzu, kterou vláda schválila v květnu 2002. Analyzován je vývoj celkové podpory VaV z veřejných prostředků, vývoj celkové podpory u vybraných poskytovatelů a dále vývoj institucionální a účelové podpory u vybraných poskytovatelů. V analýze z května 2002 byl hodnocen vývoj v letech 1993 až 2002¹. V předkládané analýze je hodnoceno období 1996 až 2003.

Údaje o veřejné podpoře VaV v této části se mírně liší od údajů v předcházející části A, které jsou založeny na datech zjišťovaných šetřeními Českého statistického úřadu (ČSÚ), zatímco zdrojem dat pro část B jsou údaje SR a střednědobého výhledu. Rozdíly mezi daty orgánů statistiky a ministerstev financí se vyskytují ve většině zemí.

V ČR je veřejná podpora VaV poskytována z rozpočtových kapitol ústředních a jiných správních úřadů a z rozpočtových kapitol Akademie věd České republiky a Grantové agentury České republiky. Do předkládané analýzy bylo zařazeno sedm poskytovatelů s nejvyššími výdaji na VaV z veřejné podpory: Akademie věd České republiky (AV ČR), Grantová agentura České republiky (GA ČR), Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Ministerstvo zdravotnictví (MZ), Ministerstvo zemědělství (MZe) a Ministerstvo životního prostředí (MŽP).

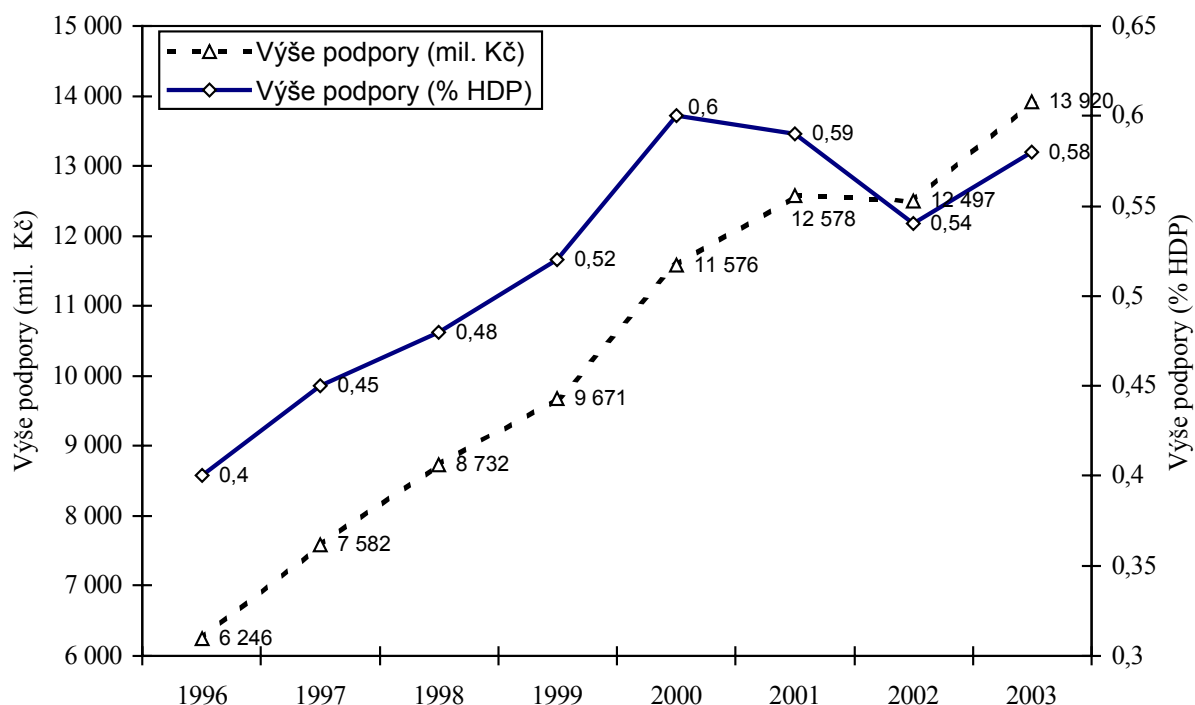
V následující části analýzy jsou zařazeny 4 grafy:

- Vývoj celkové podpory VaV z veřejných prostředků (mil. Kč a % HDP)
- Vývoj celkové podpory výzkumu a vývoje z veřejných prostředků u vybraných poskytovatelů (mil. Kč)
- Vývoj institucionální podpory výzkumu u vybraných poskytovatelů (mil. Kč)
- Vývoj účelové podpory výzkumu a vývoje u vybraných poskytovatelů (mil. Kč)

---

¹ Analýza z roku 2002 je k dispozici na internetu na adrese www.vyzkum.cz v části Dokumenty VaV.

B.1 Vývoj celkové podpory VaV z veřejných prostředků (mil. Kč a % HDP)

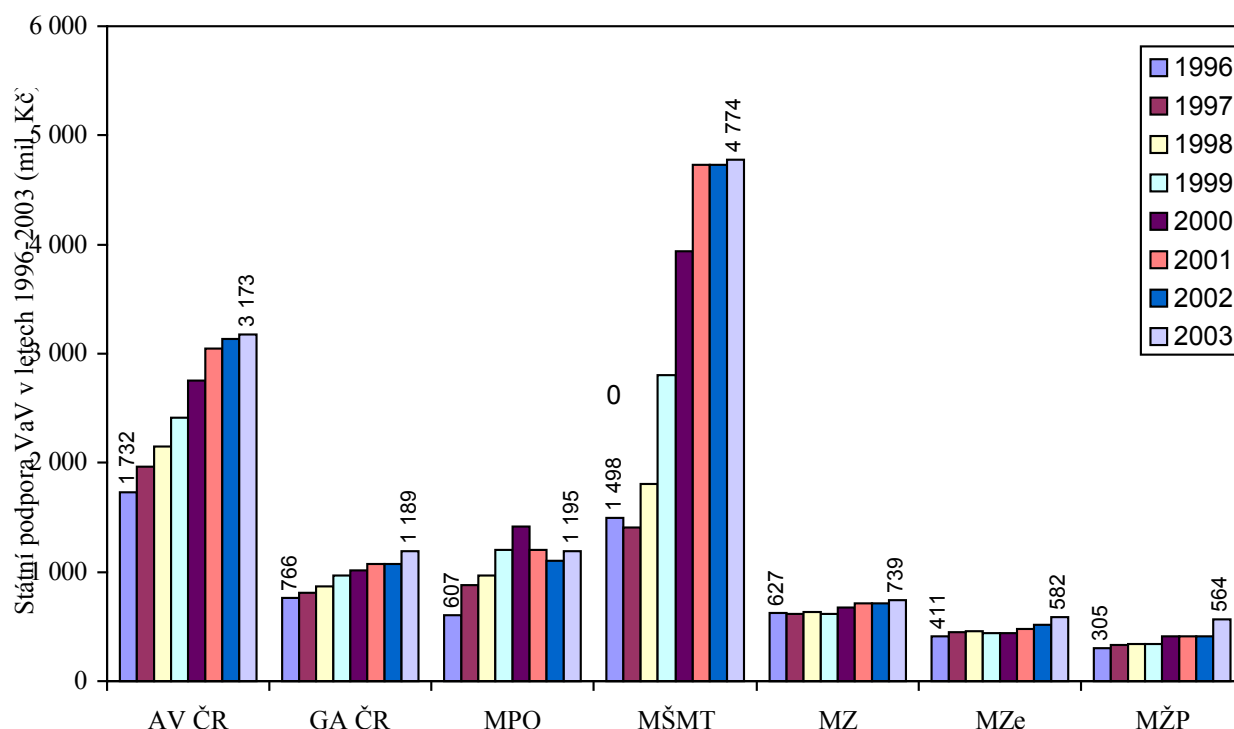
Zdroj dat: Státní rozpočet České republiky, roky 1996—2003

Poznámka: Údaje o výši HDP a výdajích na VaV ze státního rozpočtu jsou převzaty z podkladů Ministerstva financí. Údaje o výdajích na VaV se liší od údajů Českého statistického úřadu, které jsou využity v části A analýzy. Výdaje v mil. Kč jsou uvedeny v běžných cenách příslušných roků.

Komentář:

- (1) Podpora VaV z veřejných prostředků, vyjádřená standardním ukazatelem podílu na hrubém domácím produktu (HDP) v procentech rostla do roku 2000, přitom v letech 1998 – 2000 relativně dynamicky. V roce 2000 dosáhla hodnoty 0,6 % HDP, zatím nejvyšší za dobu existence ČR. V dalších dvou letech podpora klesala, v roce 2001 na hodnotu 0,59 % HDP a v roce 2002 dokonce na hodnotu 0,54 % HDP. V roce 2003 dochází k mírnému růstu na úroveň 0,58 % HDP.
- (2) Pokles v letech 2001 a 2002 byl způsoben tím, že vláda i jednotlivé resorty začaly jako rozpočtové priority preferovat spíše řešení aktuálních problémů před vytvářením předpokladů pro ekonomický růst v budoucnosti. Opakovaně vyhlášený cíl dosáhnout úrovně podpory 0,7 % HDP se odkládá zatím na neurčito přes opakovanou kritiku ze strany orgánů EU. ČR zřejmě nesplní výzvu EU dosáhnout do roku 2010 celkových výdajů na VaV ve výši 3 % HDP, z toho 1 % HDP z veřejných zdrojů.
- (3) Výdaje na VaV v mil. Kč běžných cen rostly vlivem růstu HDP až do roku 2001 (cca 12,6 mld. Kč). V roce 2002 však i při růstu HDP došlo k poklesu na cca 12,5 mld. Kč. V roce 2003 má být vydáno na VaV z veřejných prostředků cca 13,9 mld. Kč.

B.2 Vývoj celkové podpory výzkumu a vývoje z veřejných prostředků u vybraných poskytovatelů (mil. Kč)

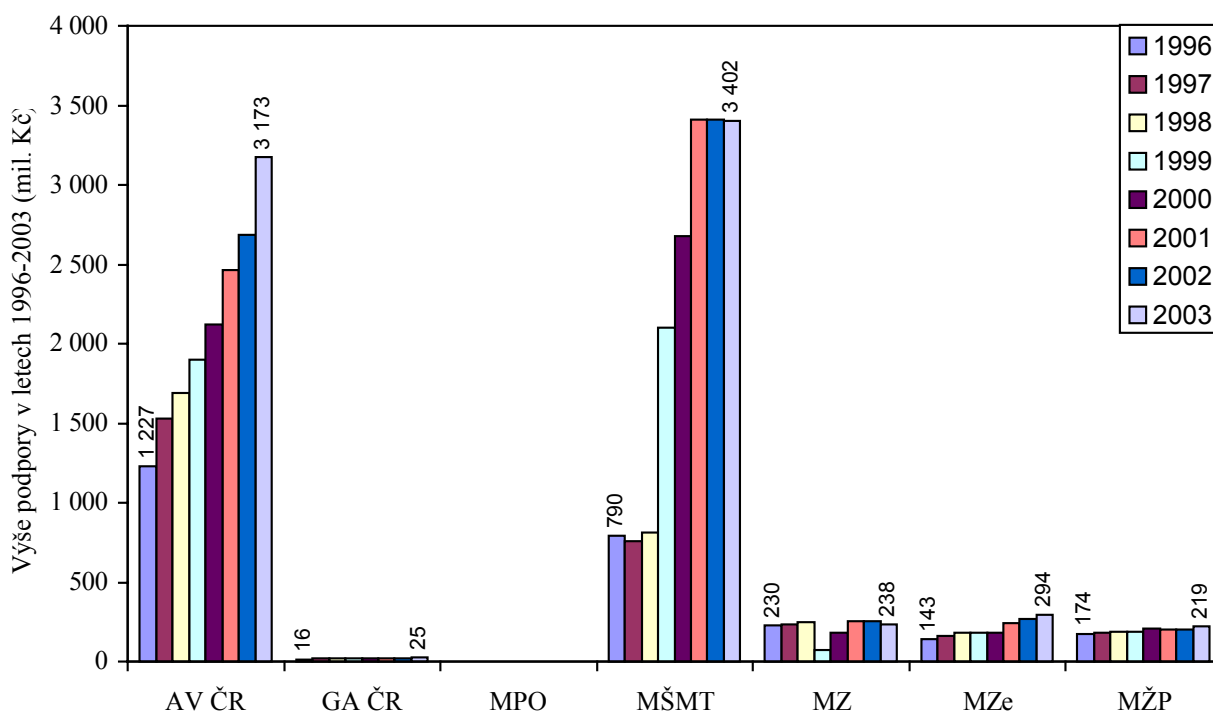
Zdroj dat: Státní rozpočet České republiky, roky 1996—2003

Poznámka: AV ČR – Akademie věd České republiky, GA ČR – Grantová agentura České republiky, MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu, MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, MZ – Ministerstvo zdravotnictví, MZe – Ministerstvo zemědělství, MŽP – Ministerstvo životního prostředí. Výdaje v mil. Kč jsou uvedeny v běžných cenách příslušných roků.

Komentář:

- (1) U všech poskytovatelů došlo ve sledovaném období ke zvýšení výdajů na VaV. Dynamika růstu však byla rozdílná. S výjimkou AV ČR a MZe se u všech ostatních poskytovatelů projevilo snížení celkové podpory v roce 2002 proti roku 2001. Růst u AV ČR byl dán prostředky na zvýšení platových tarifů.
- (2) K největšímu růstu došlo u MŠMT, v roce 2003 jsou výdaje více než trojnásobné proti roku 1996. Zvýšení vyplynulo z růstu mezinárodní spolupráce ve VaV, která je podporována převážně ze zdrojů MŠMT, a dále z důsledně prosazované podpory VaV na vysokých školách v souladu s Národní politikou výzkumu a vývoje ČR. U AV ČR vzrostly výdaje v roce 2003 na 1,8 násobek výdajů v roce 1996. Výdaje MZ, MZe a MŽP v podstatě stagnují, resp. rostou jen velmi mírně.
- (3) Vážným problémem je vývoj výdajů MPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu by mělo být hlavním podporovatelem aplikovaného výzkumu a vývoje. Mezi roky 2000 a 2001 došlo k poklesu výdajů MPO, v dalších letech výdaje v podstatě stagnují.

B.3 Vývoj institucionální podpory výzkumu u vybraných poskytovatelů (mil. Kč)

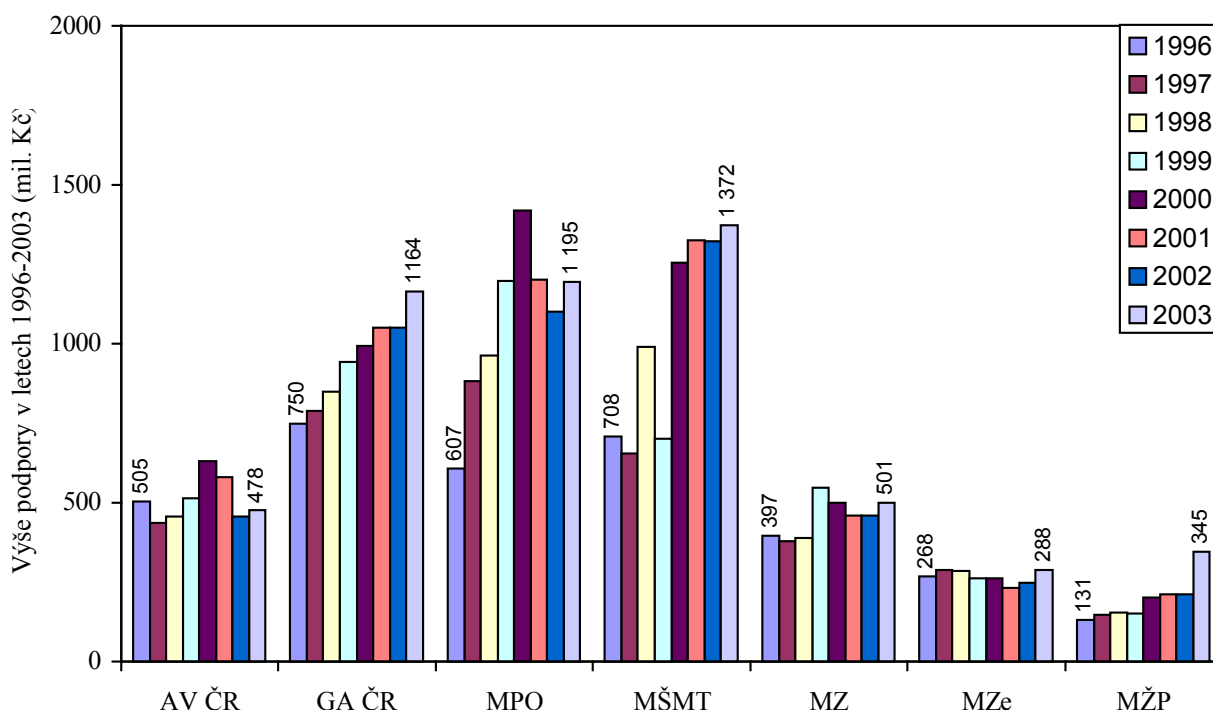
Zdroj dat: Státní rozpočet České republiky, roky 1996-2003

Poznámka: AV ČR – Akademie věd České republiky, GA ČR – Grantová agentura České republiky, MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu, MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, MZ – Ministerstvo zdravotnictví, MZe – Ministerstvo zemědělství, MŽP – Ministerstvo životního prostředí. Výdaje v mil. Kč jsou uvedeny v běžných cenách příslušných roků.

Komentář:

- (1) Institucionální podpora výzkumu byla až do roku 1998 poskytována formou dotací příspěvkovým a rozpočtovým organizacím VaV jednotlivých poskytovatelů. Od roku 1999 je podpora poskytována na bázi výzkumných záměrů. U MŠMT má institucionální podpora ještě dvě další formy (viz bod 4 komentáře).
- (2) MPO neposkytuje institucionální podporu. Výzkumné organizace v jeho působnosti, respektive v působnosti jeho předchůdců, byly na počátku 90. let minulého století privatizovány. Institucionální prostředky GA ČR jsou určeny na zabezpečení jejich administrativně správních nákladů.
- (3) Institucionální podpora z prostředků AV ČR roste rychleji než její celkové výdaje na výzkum. Důvodem je to, že v důsledku celkově omezených prostředků stagnuje účelová podpora VaV, jak je uvedeno v následujícím grafu.
- (4) MŠMT z institucionálních prostředků financuje výzkumné záměry, dále podporuje tzv. specifický výzkum na vysokých školách, tj. výzkum, který je spojen se vzděláváním studentů a na kterém se studenti podílejí. Z institucionálních prostředků hradí MŠMT i poplatky za účast ČR na rámcových programech výzkumu a vývoje technologií EU.

B.4. Vývoj účelové podpory výzkumu a vývoje u vybraných poskytovatelů (mil. Kč)

Zdroj dat: Státní rozpočet České republiky, roky 1996-2003

Poznámka: AV ČR – Akademie věd České republiky, GA ČR – Grantová agentura České republiky, MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu, MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, MZ – Ministerstvo zdravotnictví, MZe – Ministerstvo zemědělství, MŽP – Ministerstvo životního prostředí. Výdaje v mil. Kč jsou uvedeny v běžných cenách příslušných roků.

Komentář:

- (1) Účelová podpora VaV je poskytována projektům VaV na základě výsledků veřejných soutěží. GA ČR a AV ČR poskytují podporu grantovým projektům. Ostatní poskytovatelé včetně AV ČR podporují projekty, které jsou součástí jimi vyhlášených programů VaV, a veřejné zakázky ve VaV.
- (2) Účelová podpora VaV z prostředků MPO rostla do roku 2000, v roce 2001 výrazně poklesla a dále stagnuje. Viz i komentář k diagramu B.2.
- (3) Účelová podpora z prostředků GA ČR plynule roste, stejně jako podpora celková. S určitými výkyvy roste i účelová podpora poskytovaná MŠMT.
- (4) Účelová podpora ostatních poskytovatelů s výjimkou MŽP v podstatě stagnuje. U MŽP došlo k výraznějšímu zvýšení účelové podpory v roce 2003.